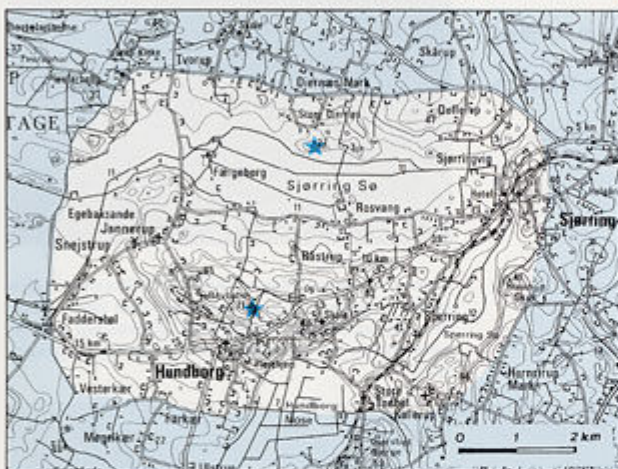

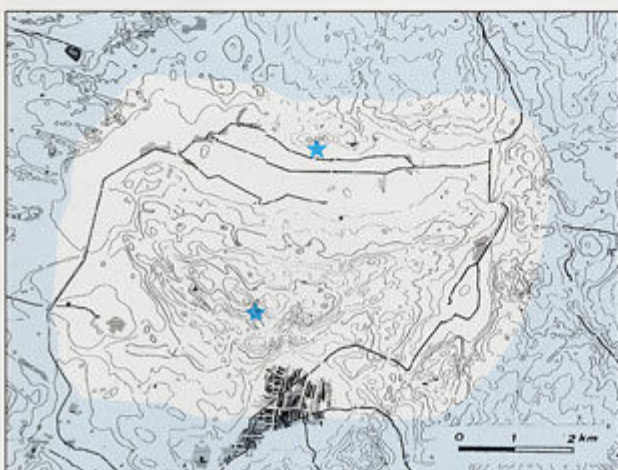
Geologisk set - Det nordlige Jylland - Lokalitet

15 HUNDBORGBUEN

Randmoræne

Figur 15.1. Det nationale geologiske interesseområde Hundborgbuen. Udsigtspunkterne Brunsbjerg og Bavnehøj er vist. 1:100.000. Udsnit af kortblad 1116. 1977.

Figur 15.2. Kurveplan over Hundborgbuen svarende til figur 15.1. 1:100.000. Højdeforskellen mellem kurverne er 5 meter.

Lokalitetstype

Hundborgbuen er en randmoræne. Sjørring Sø er tolket som den tilhørende inderlavning, men beliggenheden i randen af Thisted saltstruktur kan også spille en rolle.

Geologi

Hundborgbuen udgør den vestligste del af et strøg af randmoræner, der kan følges mod øst over Mors og Fur til Randers-egnen, figur 15.3.

Ved Hundborg fremstår randmorænen som et buet system af langstrakte, parallelle bakker, der er presset op af en gletchertunge fra nord. Oppresningen fandt sted under et af de genfremstød, der midlertidigt afbrød isens tilbagesmeltning fra hovedopholdslinien i slutningen af sidste istid.

Hundborgbuen er utvivlsomt opbygget af stærkt deformerede lag og flager af moler, glimmerler og glaciale aflejringer, således som det ses i profiler i de tilsvarende bakkestrøg på Mors og Fur. I Hundborgbuen er dog ikke fundet nævneværdige profiler, men moler ses stedvis lige under pløjelaget, som angivet på det geologiske jordartskort.

Nord for bakkestrøget ses den tør lagte Sjørring Sø. Det lavtliggende område er tolket som en inderlavning, hvorfra materialet til randmorænebakkerne er hentet. Det er dog værd at bemærke, at Sjørring Sø er placeret i randzonen af Thisted saltstruktur (lokalitet 14), og de specielle forhold her kan have medvirket ved dannelsen.

I Yngre Stenalder for ca. 4.000 år siden, da Littorina-transgressionen nåede sit maksimum, var havniveau i Thy 4-5 meter højere end i nutiden. Man har derfor antaget, at Sjørring Sø i Stenalderen var en fjord med åben forbindelse til Vesterhavet.

Den moderne søbund ligger imidlertid i kote 11 meter, og eventuelle havaflejringer skulle derfor være dækket af 7-8 meter tørv og ferskvandsaflejringer. Nyere undersøgelser har da heller ikke påvist saltvandsaflejringer. Sjørring Sø blev næppe overskyldt af Littorinahavet.

Landskabet nord for Sjørring Sø er stærkt præget af jordfaldshuller, som er dannet ved opløsning af den højtliggende kalkundergrund. Jordfaldshullerne har ofte afløb gennem bunden.

Fra Bavnehøj har man et udmærket overblik over randmorænen. Bueformen er karakteristisk, og ligeledes at randmorænen nordside er knap så stejl som sydsiden. Brunsbjerg og de nærliggende gravhøje er ligeledes gode udsigtspunkter.

Figur 15.3. Hundborgbuen er en del af et system af randmoræner, der kan følges over Mors og Fur til Randers-egnen. Efter N. V. Ussing (1907).

Værdi

Hundborgbuen er en overskuelig og næsten intakt randmoræne fra en nordfra kommende isstrøm.

Trusler/Pleje

Området ligger åbent og landskabsformerne står klart frem. Tilplantning bør undgås.

Eventuel råstofindvinding bør foregå stærkt kontrolleret, og profiler bør indgå i efterbehandlingsplanen.

Litteratur

Ussing, N. V. (1907): Om Floddale og Randmoræner i Jylland. Oversigt Kgl. danske Vid. Selsk. Forh. 1907, 4.

Folder

Rundt om Sjørring Sø. Udgivet af Viborg Amt.

Feltbeskrivelse

Michael Jørgensen, 1985.

Administrative forhold

Viborg Amt
Thisted Kommune
Thy Statsskovdistrikt
Privat eje